

GPP Training toolkit

Tekstiiltooted ja -teenused

KHRI õppevahend

Moodul 1
Sissejuhatus

Moodul 4
Vajaduste hindamine

Moodul 2
Strateegilised küljed

Moodul 5
Ringhanked

Moodul 3
Õiguslikud küljed

Moodul 6
Turu kaasamine

Moodul 7
**Tekstiilitooted ja -
teenused**

Keskkonnamõju

Miks on säästlikud tekstiilid tähtsad?

Tekstiilitööstuse keskkonna jalajälg on väga suur:

- 1,2 miljardit tonni kasvuhooonegaase aastas¹
- 20% tööstuslikust veesaastest²
- 73% tekstiilidest ladustatakse prügilas või põletatakse³

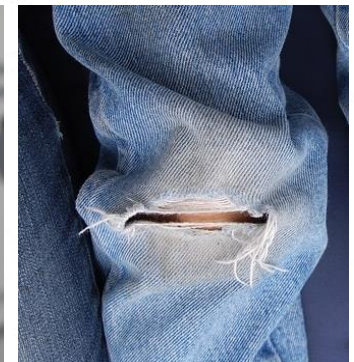

Keskkonnamõju

Kuidas tekstiilitooted keskkonda mõjutavad?

Tekstiilitoodete ja -teenuste keskkonnamõju sõltub:

- Kust on pärit toormaterjalid
- Kuidas tekstiilikude ja lõpptooteid toodetakse
- Kuidas tooteid pestakse, kuivatatakse, triigitakse kui neid kasutatakse
- Kui kaua neid kasutatakse ning mis saab nende eluea lõpus

Kohaldamisala

Mida EL KHR tingimused hõlmavad?

- Kiud: looduslikud, sünteetilised, keemiline tsellulooskiud
- Tooted: rõivad ja rõivamanused, sisustustekstiilid, vahetooted (kiud, kangad, lõngad, silmkoelised paanid), mittekiulised elemendid
- Muud tekstiili sisaldavad tooted
- Teenused: pesemine, hooldus, tagasivõtt

Vajaduste hindamine

Valida just õige tekstiilitoode ja/või -teenus

Kolm võtmeküsimust:

- Kas uus hankimine on vajalik?
- Kuidas tekstiile kasutatakse?
- Kas teenusleping vastab tegelikele soovidele paremini/ aitab vältida mõjusid efektiivsemalt?

Vajaduste ümberrhindamine

Taaskasutus ja olemasolevate tekstiilide parandamine on keskkonnasõbralik, aitab säästa raha ning võimalik, et ei nõua hanget

EL KHR tekstiil

Võimalused säästlikumateks tekstiilideks

Tekstiilitoodete hankimine:

- Kiu tootmisel on kasutatud vähem väetisi, ohtlikke pestitsiidide ja tootmiskemikaale.
- Ringlussevõetud materjale ja kiudu sisaldavad tooted
- Tootmisel kasutatakse vähem keskkonnakahjulikke ja ohtlikke aineid.
- Kuivatamine ja triikimine nõuab vähem energiat.
- Kangad, mis on värvikindlad, ei tõmbu kasutamise ajal kokku, on disainitud vastupidavamaks ja millel on pikemat aega püsiv funktsionaalne pealustus.

EL KHR tekstiil

Võimalused säästlikumateks tekstiilideks

Tekstiiliteenuste hankimine:

- Kulub pesemiseks, kuivatamiseks ja triikimiseks kasutatavat energiat võimalikult vähe.
- Tekstiiltoodete hooldamise eesmärk pikendada nende kasutusiga.
- Võimalikult suur potentsiaal võtta tekstiiltooted korduskasutusse ning nende kasutusea lõpus ringlusse.

EL KHR kriteeriumid

Tekstiiliteenused (2017)

Näited:

- Kvalifitseerimistingimused – pakkuja saab jälgida ja tõendada tekstiilkiu päritolu läbi tarneaahela
- Tehniline kirjeldus – teatud % tekstiilist on mahepuuvill
- Hindamiskriteeriumid – iga miinimumi ületanud lisa 10% mahepuuvilla annab lisapunkte
- Lepingu tingimused – pesupesemisel kasutatava vee hulk peab lepingu ajal vähenema

Tõendamine

Vastavuskontroll

Mida küsida?

- Seireandmeid/ testide aruanded
- Ökomärgised/ kolmandate osapoolte tunnistused
- REACH deklaratsioonid
- Kasutatavate juhtimissüsteemide kirjeldused
- Kasutusjuhendid
- Kirjalikud lubadused
- Varasemad kogemused

Millal

KHR kriteeriumitele vastavust hinnatakse:

- Valiku etapis (kaheastmeline)
- Hindamise etapis
- Lepingu täitmisel

Kohustuslikud KHR kriteeriumid tekstiilitoodete hankimisel

Consultare juhendmaterjal (2023)

Kriteeriumid sõnastatud vastavustingimustena, kuid kriteeriume võib rakendada ka tehnilises kirjelduses või hindamiskriteeriumina.

- Tekstiilitoode vastab Oeko-Tex standard 100 sertifikaadile või sellega samaväärseletel kriteeriumitele ohtlike ainete kasutamise osas
- Tagab tootegarantii osana toote osaks olevate osade ja manuste (tõmblukud, nõöbid) olemasoluvähemalt 2 aasta jooksul
- Rõivaesemed kujundatud, et kõik logod või eristatavad tunnused saab eset kahjustamata lihtsalt eemaldada või üle trükkida

Valikkriteeriumid tekstiilitoodete hankimisel

Consultare juhendmaterjal (2023)

- Polüesterkiudtoodete valmistamisel on kasutatud vähemalt 20% ulatuses ringlusse võetud materjali
- Deklareeritud on kõik REACH kandidaatainete loetelus olevad ained, mida tootes on üle 0,1 massiprotsendi ja esitab vastavad tõendid

Kohustuslikud KHR kriteeriumid tekstiiliteenuste hankimisel

Consultare juhendmaterjal (2023)

- Osutab varahalduskava osana tekstiilitoodetele jooksvalt hooldus- ja parandusteenuseid, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
  - Lihtsamad parandustööd, sealhulgas hargnenud õmbluste parandamine ja kokkuõmblemine, osade asendmine ning lukkude ja kinniste paigaldamine/ asendamine
  - Töörõivaste paikamine
  - Funktsionaalsete pealismaterjalide parandamine/ taastamine

Lisatud on hooldusteenuse üksikasjalik kirjeldus, sh hooldusseadmete kohta tõendid

Kasutatud ja lisamaterjalid

[EL KHR kriteeriumid – tekstiil](#)

[Keskkonnahoidlike riigihangete kohustuslike valdkondade kehtestamise analüüs ja juhendmaterjalide koostamine \(Consultare OÜ\)](#)

KHRI tugiteenus

KHRI teemal abi saamiseks võtke ühendust ELi tasuta [tugiteenusega](#)

Kontakt:

Sandra Oisalu (Balti Keskkonnafoorum)
Sandra.oisalu@bef.ee

Kai Klein (Balti Keskkonnafoorum)
kai.klein@bef.ee

The training programme was delivered under Contract Nr. 090202/2021/860799/SER/ENV.B1 between the European Commission and ICLEI – Local Governments for Sustainability

Toolkit developed for the European Commission by ICLEI – Local Governments for Sustainability

Module Author: ICLEI – Local Governments for Sustainability

Owner, Editor: European Commission, DG Environment, 2019

Photos: courtesy of Pixabay.com under Creative Commons CCO

Disclaimer: This toolkit is an indicative document of the Commission services and cannot be considered binding to this institution in any way. Neither the European Commission nor any person acting on behalf of the Commission is responsible for the use that might be made of the information in this document.